

ΤΟ «ΝΑΥΑΓΙΟ» ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ (Απρίλιος 2007)

Συγγραφέας: ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ο κίνδυνος ρύπανσης του θαλάσσιου περιβάλλοντος μετά το ναυάγιο του Sea Diamond είναι επί θύραις. Η απειλούμενη οικολογική καταστροφή θα έχει ανυπολόγιστες επιπτώσεις στο οικοσύστημα του Αιγαίου, στους κατοίκους των νησιών και στον τουρισμό. Ποιος είναι λοιπόν αρμόδιος για την αποτροπή της;

Η απάντηση αυτού του ερωτήματος, που απασχολεί έντονα την κοινή γνώμη, είναι αφοπλιστικά απλή. Θα αρκούσε η ανάγνωση του άρθρου 24 του Συντάγματος που ορίζει ότι «το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας». Επίσης, θα μπορούσε να ανατρέξει κανείς σε εθνικά και κοινοτικά νομοθετήματα ή σε διεθνείς συμβάσεις που προβλέπουν ρητά την υποχρέωση της Πολιτείας να λαμβάνει έγκαιρα κάθε πρόσφορο μέτρο για την αντιμετώπιση της θαλάσσιας ρύπανσης.

Τη σχετική ευθύνη έχουν συνεπώς η κυβέρνηση και ο υπουργός Εμπορικής Ναυτιλίας, αφού οι λιμενικές αρχές εκτελούν τις εντολές του. Κυβέρνηση και υπουργός διερμηνεύουν και εγγυώνται το δημόσιο συμφέρον. Είναι λοιπόν από κάθε άποψη απαράδεκτο ότι τους χειρισμούς για τη ρυμούλκηση του κρουαζιερόπλοιου, που κατέληξαν στη βύθισή του, ανέλαβαν η πλοιοκτήτρια εταιρία και ο ασφαλιστής. Πρόσωπα δηλαδή που εκφράζουν ιδιωτικά συμφέροντα και δεν είναι σε θέση να προασπίσουν και να εγγυηθούν το δημόσιο συμφέρον.

Με βάση όσα αναφέρθηκαν, η υπόθεση φαίνεται να αντιμετωπίστηκε με γνώμονα όχι το δημόσιο αλλά το ιδιωτικό συμφέρον. Πρόκειται για παθολογικό σύμπτωμα, το οποίο τον τελευταίο καιρό τείνει να προσλάβει ενδημικό χαρακτήρα. Σύμπτωμα που αντιστρατεύεται ένα βασικό κανόνα σε κάθε ευνομούμενη Πολιτεία. Προφανής συνέπειά του είναι η αντιστροφή της σχέσης δημόσιου και ιδιωτικού χώρου.

Η ευθύνη για ό,τι έγινε ή ό,τι δεν έγινε σχετικά με την πρόληψη της οικολογικής καταστροφής είναι κατά πρώτο λόγο πολιτική. Αντί να κρύβονται έτσι η κυβέρνηση και ο αρμόδιος υπουργός, πρέπει να δώσουν αμέσως πειστικές εξηγήσεις για τις πράξεις ή τις παραλείψεις τους. Αυτό επιβάλλει ο θεσμός της πολιτικής ευθύνης, που αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο κάθε κοινοβουλευτικής δημοκρατίας.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» στις 13 Απριλίου 2007, σ. 11.